Stuk **604** (2000-2001) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

5 maart 2001

VERZOEKSCHRIFT

betreffende rookverbod in scholen

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door de heren Dirk De Cock en Gilbert Vanleenhove

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heer Julien Demeulenaere, mevrouw Claudine De Schepper, de heren André Moreau, Gilbert Van Baelen ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem ;

de heren Lucien Suykens, André Van Nieuwkerke ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Kris Van Dijck ;

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Cis Schepens ;

de heren Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

mevrouw Hilde Claes, de heer Robert Voorhamme ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

INHOUD

Blz.

I. Hoorzitting met de verzoeker 4

II. Beslissing van de commissie 6

BIJLAGE

Verzoekschrift van mevrouw Marie-Jeanne Viaene van 28 september 2000 9

DAMES EN HEREN,

Op 28 september 2000 diende mevrouw Marie-Jeanne Viaene bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift in betreffende een rookverbod in scholen. Het verzoekschrift wordt als bijlage bij dit verslag gevoegd.

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid, bevoegd voor de verzoekschriften, heeft tijdens haar vergadering van 26 oktober 2000 ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling doorverwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

De Commissie voor Onderwijs behandelde het verzoekschrift op 14 december 2000 en 17 januari 2001. Zij heeft daartoe op 14 december 2000 mevrouw Marie-Jeanne Viaene gehoord. Het verzoekschrift werd vooraf aan de commissieleden bezorgd.

In opvolging van dit verzoekschrift besliste de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid een voorstel van resolutie op te stellen dat aan de diverse fracties ter ondertekening zou worden voorgelegd (*Parl. St.* Vl. Parl. 2000-2001, nr. 600/1).

I. Hoorzitting met de verzoeker

1. Toelichting door mevrouw Marie-Jeanne Viaene, indienster van het verzoekschrift

Mevrouw *Marie-Jeanne Viaene* verklaart dat zij een Carapatiënte is. Zij heeft een algemene allergie wat inhoudt dat zij allergisch is voor voeding, huisstof, dieren, planten. Door medicatie kan zij dit onderdrukken. De grootste boosdoener is echter sigarettenrook. Wanneer zij hiermee in aanraking komt, krijgt zij ademhalingsstoornissen, hoofdpijn, wordt zij ziek en is zij bedlegerig voor diverse dagen. Deze situatie had tot gevolg dat zij elke rookomgeving ging vermijden, wat echter negatieve sociale gevolgen had voor haar en haar gezin.

Haar jongste zoon heeft dezelfde allergie als zijzelf. Hij vertoont dezelfde symptomen wanneer hij in aanraking komt met een rookomgeving. Zij heeft dit gemeld aan zijn school te Zeebrugge. Dit is een secundaire school die 800 leerlingen telt.

Mevrouw Viaene stelt dagelijks aan de schoolpoorten vast dat zeer veel leerlingen roken, zelfs jongeren van 12 à 13 jaar. Voor haar en haar zoon is deze situatie gezien hun gezondheidstoestand een verschrikkelijke ervaring.

De derde graad van de school heeft een 'peukzone' toegewezen gekregen om in de school te roken. Mevrouw Viaene meent dat de jongere kinderen dit zien en 'om er bij te horen' ook gaan roken.

Ook op de toiletten wordt er veel gerookt door de lagere graden waardoor haar zoon niet naar het toilet kan. Als oplossing voor deze situatie mag haar zoon wel de toiletten van de leerkrachten gebruiken.

Zij heeft de directie van de school op deze situaties en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van haar zoon gewezen, maar kreeg als reactie dat men hieraan niets ging veranderen.

Haar zoon zit momenteel in het vierde jaar industriële wetenschappen. Hij wil deze richting verder volgen omdat hij goed is in wiskunde en industrieel ingenieur wenst te worden. Overstappen naar een andere school is daardoor geen oplossing vermits deze richting in geen andere school in de omgeving voorkomt.

Het voornaamste probleem dient zich echter volgend schooljaar aan wanneer haar zoon naar de derde graad gaat. De leerlingen van de derde graad mogen immers tijdens de pauzes in de peukzone roken. De rokende klasgenoten van haar zoon zullen na de pauzes met een sigarettengeur in hun kleding in de klas komen, waardoor hij ziek zal worden. Zij vreest dat hij daardoor meer medicatie moet nemen en dat uiteindelijk zijn resultaten hier ongetwijfeld onder zullen lijden.

Vermits zij via de instelling waar haar zoon school loopt geen oplossing heeft gevonden voor deze situatie, heeft zij bijgevoegd verzoekschrift ingediend bij het Vlaams Parlement.

Zij heeft ondertussen vastgesteld dat het roken in het onderwijs voor veel mensen gezondheidsproblemen schept, maar dat er weinig of niet op wordt gereageerd. De meeste mensen weten volgens de spreker niet welke gevolgen zij ondergaan van de rookomgeving waarmee zij in aanraking komen.

Mevrouw Viaene stelt vervolgens documentatie omtrent allergieën en een paper van een studente verpleegkunde over roken en longkanker ter beschikking van de commissie. Bovendien hebben een aantal medeleerlingen van haar dochter, naar aanleiding van het voorliggende verzoekschrift, spontaan hun mening over roken op school voor

de commissieleden op papier gezet. Deze stukken liggen ter inzage op het commissiesecretariaat.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

De *heer Gilbert Vanleenhove, voorzitter,* dankt de verzoekster voor haar moedige getuigenis. Hij wijst vooraf op het bevoegdheidsprobleem. De wetgeving omtrent het rookverbod komt van de federale minister van Volksgezondheid. Bovendien moet men terdege rekening houden met de autonomie van de scholen.

Vervolgens wenst hij te weten of deze problematiek reeds in de participatieraad van de school aan bod is gekomen.

Mevrouw *Marie-Jeanne Viaene* stelt dat zij in eerste instantie schriftelijk contact heeft gehad met de school waarbij zij wees op zijn gezondheidsproblemen. Daarbij vroeg zij o.m. de klaslokalen telkens met water te poetsen en dat de leerkrachten niet meer tijdens de pauzes in de klaslokalen zouden roken. Het antwoord van de school was hierop in ieder geval positief, maar verdere maatregelen werden niet genomen. Zij heeft vervolgens contact gehad met het PMS-centrum dat haar naar het federale ministerie van Volksgezondheid verwees.

Zij heeft de indruk dat de directie van de school niet bereid is tot een gesprek omdat er geen effectieve maatregelen worden genomen tegen het roken. Dit beleid komt volgens haar neer op het stimuleren van roken bij jongeren wat volgens haar onmogelijk kan.

Zij heeft met haar schoolgaande kinderen ervaren dat een directie van een ASO-school gemakkelijker benaderbaar is voor discussie dan een directie van een TSO- of BSO-school. De ouders van deze laatste soort scholen zijn in het algemeen anders ingesteld waardoor de directie van de TSO-school waar haar zoon les volgt, een andere reactie van haar had verwacht. Daardoor is er nooit met haar een confrontatie geweest om het probleem op te lossen.

De heer *Gilbert Vanleenhove* stelt voor dat zij contact zou opnemen met de leden van de participatieraad om het probleem daar aan te kaarten. De directie kan via deze weg benaderd worden.

De heer *André Van Nieuwkerke* stelt dat indien men dit geval beschouwt als een handicap, een handelingsplan zou moeten worden opgesteld. De plaatselijke instanties hebben blijkbaar hun verantwoordelijkheid in deze niet opgenomen. Vermits het gaat om een 'leeromgeving' waar het leren onmogelijk wordt, zou er passend moeten worden opgetreden.

De heer *Gilbert Van Baelen* stelt dat hijzelf een verstokt roker is en als dusdanig weinig stil staat bij problemen zoals die door de verzoekster werden aangehaald. Het voorliggende probleem is weliswaar een extreme situatie waar hij volledig begrip voor toont. Anderzijds merkt hij op dat dit voor de school zelf geen gemakkelijk oplosbare problematiek is. De directie zal misschien geen rookverbod afkondigen, omdat men rekening moet houden met het marktaandeel. Het gaat immers om een zeer individueel probleem. Hij vindt het betreurenswaardig dat er geen open communicatie mogelijk zou zijn met de directie.

Mevrouw *Marie-Jeanne Viaene* reageert dat men in andere scholen wel een volledig rookverbod oplegt. Iedereen heeft volgens haar recht op gezonde lucht.

De heer *Dirk De Cock* vindt de voorgestelde situatie schrijnend. De school vertoont duidelijk een gebrek aan communicatie met de betrokkene. De school kan hier wel degelijk aan werken door een draagvlak te creëren bij de medeleerlingen van de betrokkene om rekening te houden met de situatie. Een open discussie met de jongeren kan mits een goede begeleiding ertoe leiden dat zij zelf zullen inzien dat roken in dit geval niet kan.

Hijzelf is in ieder geval voorstander van een algeheel verbod op roken in alle scholen. De algemene tendens in de samenleving heeft reeds geleid tot enige restricties, maar biedt geen oplossing voor concrete gevallen zoals het voorliggende. Het gaat hier om een handicap waarbij men er alles moet aan doen om de betrokkene in normale omstandigheden lessen te laten volgen. Roken kan immers ook nog buiten de school. De vrijheid om te roken is enkel toepasbaar indien ze de vrijheid om je gezond te voelen e.d. niet beperkt.

De heer *Julien Demeulenaere* begrijpt volledig de situatie, maar wijst op de praktische moeilijkheden om het contact te vermijden met mensen die roken. Dit contact heeft immers via de sigarettengeur al gevolgen voor de betrokkene. Zo leidt dit 's morgens al voor de betrokkene tot gevolgen wanneer rokers voor het naar school gaan een sigaret hebben opgestoken. Hij ziet hier geen oplossing voor.

Mevrouw *Marie-Jeanne Viaene* beaamt deze moeilijkheden, maar wijst erop dat er 's morgens weinig

gerookt wordt aan de schoolpoort omdat de leerlingen vrij laat toekomen. De leerlingen blijven bovendien normaal de ganse dag op school omdat de middagpauze beperkt is. Normaal zou er de ganse dag niet gerookt kunnen worden. Door het roken tijdens de pauzes brengen zij echter de sigarettengeur mee naar het klaslokaal waar haar zoon hiermee in contact komt. En deze situatie wil zij vooral voor haar zoon vermijden.

De heer *Frans Ramon* wenst bij deze problematiek een onderscheid te maken tussen het algemene en het individuele niveau. Enerzijds stelt men op het algemene niveau een stijging vast van het aantal jongeren die roken. Een maximaal preventiebeleid is dan ook noodzakelijk.

Op individueel schoolniveau anderzijds ligt het probleem moeilijker. Uit eigen ervaring als voormalig leerkracht heeft hij ondervonden dat een volledig rookverbod niet wordt toegepast omdat men wil vermijden dat de rokers overal stiekem zouden gaan roken. Daarom wil men het roken toelaten in een beperkte ruimte zodat het probleem beheersbaar blijft. De school zelf moet, rekening houdend met alle aspecten, bepalen hoe ver men hierin gaat.

Hij betreurt de slechte communicatie met de schoolinstelling. De voorgestelde situatie is uitzonderlijk, wat een uitzonderlijke maatregel vergt. Een oplossing van bovenaf afdwingen in dit geval zou niet goed zijn. Daarom bepleit hij een oplossing die op het niveau van de school en betrokken leraren moet worden gevonden.

Mevrouw *Marie-Jeanne Viaene* beaamt dat meer en meer jongeren roken. Uit contacten met geneesheren heeft zij vernomen dat het aantal jongeren dat met vergelijkbare gezondheidsproblemen kampt, elk jaar stijgt. Dit is volgens haar reden genoeg om het roken op scholen te verbieden. Roken op school heeft geen enkel voordeel, integendeel, jongeren 'leren' er op die manier roken.

Zij wijt de lakse houding van de school ook aan de houding van de leerkrachten. Zij vermoedt dat men de leerkrachten niet voldoende kan motiveren om toezicht te houden op een rookverbod.

De heer *Ludo Sannen* meent dat men een aantal zaken moet kanaliseren. Het is gemakkelijk om roken op school te verbieden, maar niet om te voorkomen dat er niet gerookt wordt. Hij kent de school niet zodat hij geen oordeel over de school wenst uit te spreken. Een school moet immers rekening houden met een aantal schooleigen factoren, zoals populatie, omvang e.d. om een aantal problemen die een eigen dynamiek hebben, beheersbaar te houden. Het verbieden van roken heeft volgens de spreker ook te maken met een totaal schoolklimaat. Het is bvb. niet zo makkelijk in een BSO-school de leerlingen te kunnen blijven bereiken.

De heer *Gilbert Vanleenhove* stelt dat in ieder geval en ongeacht welke school ook, het principe verdedigbaar blijft dat een school als leeromgeving een rookvrije ruimte zou moeten zijn.

De heer *Lucien Suykens* is voorstander van een volledig rookverbod in de scholen. Bepaalde scholen verbieden vandaag reeds het roken voor zowel leerlingen als leerkrachten. Dit kan met een consequent beleid mogelijk worden gemaakt. In bepaalde industriële sectoren e.d. bestaat er vandaag ook reeds een geheel rookverbod.

De *voorzitter* besluit het debat. De commissie heeft veel begrip getoond voor de problematiek van het verzoekschrift. De discussie zal in een volgende vergadering terug worden opgenomen om een beslissing te nemen over de mogelijkheden waarover de commissie beschikt.

II. Beslissing van de commissie

De heer *Gilbert Vanleenhove* legt een ontwerptekst van een voorstel van resolutie voor houdende het nastreven van een algemeen rookverbod in Vlaamse instellingen voor leerplichtonderwijs (*Parl. St.* Vl. Parl. (2000-2001), nr. 600/1). Dit voorstel is gebaseerd op de hoorzitting met de indiener van het verzoekschrift en de gedachtewisseling die de commissie had omtrent deze problematiek. Hij heeft geopteerd voor een voorstel van resolutie omdat de Vlaamse regering niet bevoegd is een volledig rookverbod op te leggen en de autonomie van de scholen niet geschonden kan worden. Het voorstel bevat twee aanbevelingen t.a.v. de Vlaamse regering.

De eerste aanbeveling omvat een verzoek aan de regering om aan de Vlaamse instellingen voor leerplichtonderwijs een aanbeveling te formuleren om in het schoolreglement een algemeen rookverbod op te nemen binnen de volledige instelling, met inbegrip van zowel de gebouwen als de speelplaatsen, sportterreinen en andere open ruimten, eventueel met uitzondering van een afzonderlijke rookruimte voor het personeel van de instelling waar leerlingen niet binnenkomen.

In de tweede aanbeveling verzoekt men de regering overleg te plegen met de federale regering om een algemeen rookverbod in instellingen voor leerplichtonderwijs wettelijk af te dwingen.

Alle leden zijn ervan overtuigd dat er gereageerd moet worden tegen het roken op school, maar sommigen vragen zich af of een voorstel van resolutie de beste weg daartoe is. De heer *Luc Martens* vreest dat de aanbevelingen door de scholen zullen opgevat worden als bemoeizucht vanwege de overheid. De heer *André Moreau* is er dan weer van overtuigd dat de overheid een duidelijk standpunt terzake moet innemen.

De heer *Ludo Sannen* stelt dat hij akkoord kan gaan met de inhoud, maar vreest dat dit kan leiden tot nog meer problemen en juridisering. De scholen willen immers gewoon rekening houden met de realiteit die er vooral in TSO en BSO heerst. Hij werpt op dat men zich moet beraden over hoe men met verzoekschriften omgaat. Een verzoekschrift van een individu kan aangrijpend zijn, maar het gewicht van dit instrument moet afgewogen worden.

De heer *Gilbert Van Baelen* vindt dit een uiterst moeilijk debat. Hij stelt vast dat de scholen niet meer preventief bezig zijn met het rookgedrag. Daarom vindt hij het raadzaam de scholen erop te wijzen hier terug aandacht aan te besteden.

De heer *Gilbert Vanleenhove* reageert dat scholen ook optreden tegen agressief gedrag dat ontoelaatbaar is. Bovendien zullen leerlingen uit TSO en BSO later tewerkgesteld worden in bepaalde sectoren waar er een volledig rookverbod heerst en waar zij zich dan ook zullen moeten aan houden. Hij wenst te onderstrepen dat het hier enkel gaat om een aanbeveling en dus niet om regelgeving.

De Commissie komt na een gedachtewisseling tot een akkoord om in de eerste aanbeveling de uitzondering voor de afzonderlijke rookruimte voor het personeel en de gehele tweede aanbeveling te schrappen.

De Commissie besluit dat de leden die de resolutie wensten te steunen, het voorstel mee kunnen ondertekenen.

De verslaggevers, *De voorzitter,*

Dirk DE COCK Gilbert VANLEENHOVE

Gilbert VANLEENHOVE

BIJLAGE

Verzoekschrift van mevrouw Marie-Jeanne Viaene van 28 september 2000

VLAAMS PARLEMENT
1011 BRUSSEL

Knokke-Heist 28/9/2000

Geachte,

VERZOEKSCHRIFT: ROOKVERBOD IN SCHOLEN.

Hierbij ingesloten:brieven verzonden naar :
-Departement Volksgezondheid.9/2/2000
-Departement Onderwijs14/2/2000
-Ministerie van Consumentenzaken 13/3/2000
-Minister Mvr Magda Aelvoet 18/4/2000
-Kopie Briefje van Huisdokter
-Kopie verklaring van Kennisgeving Schoolregelment

Mijn zoon en ik zijn Carapatiënten, dat wil zeggen : wij hebben een algemeen allergie en nemen daarvoor medicatie.Waar wij vooral niet tegen kunnen is **SIGARRETTENROOK** en de **SIGARETTENGEUR** in klederen. Met als gevolg dat wij praktisch geen sociaal leven meer hebben, gezien er overal gerookt wordt.Voor mij is het al zo erg dat ik ziek word als ik in de omgeving van rokers ben.Dat wil zeggen , ik krijg griepsymtonen en lig voor enkele dagen te bed. Dus U kunt wel begrijpen dat de rokers voor ons grote boosdoeners zijn voor onze gezondheid.

In de school waar onze zoon gaat mag er gerookt worden door de derde graad op een aparte open lucht plaats. Wettelijk is alles in orde, maar de gevolgen hiervan is verschrikkelijk.Jongeren vanaf 12 jaar beginnen met roken door het zien van de groten zodra de bel gaat.Er gaan ongeveer 800 leerlingen naar die school en daarvan roken er zeker 3/4 van. U kunt zich wel indenken dat dit voor mij heel erg is dit te zien .
Wat nu nog het ergst is, dat onze zoon met nog een jaar naar de derde graad gaat en wij niet weten wat wij moeten doen voor deze verschrikkelijk situatie die hij moet doormaken voor zijn gezondheid.
Als de leerlingen tijdens de pauze zullen roken, zullen ze dan nadien met hun vieze geur in de kleren in de klas komen , en hij zal er dan moeten tussen zitten waardoor hij zeker zal ziek worden.
Toch zijn er al genoeg bewijzen wat de gevolgen zijn voor de gezondheid met rokers en het vertoeven met rokers in de omgeving. Voor ons is dit onbegrijpelijk dat dit word toegestaan Door de media vernam ik onlangs dat het roken door jongeren is toegenomen, alhoewel ze een campagne voeren tegen het niet roken.

Met campagnes kunt U weinig bereiken bij jongeren. Wat wel beter zou zijn , is zoveel mogelijk het roken te ontmoedigen in zoveel mogelijke plaatsen. **Te beginnen met de scholen.**
Aan de ene kant wil U de indruk geven met de gezondheid bezig te zijn, maar aan de andere kant word er zoveel mogelijk toegelaten voor de vrijheid van iedereen.
Wel vrijheid hebben wij niet meer, want overal word er gerookt en wij kunnen niet meer vrij ademen en worden ziek.
Dus als U echt met de gezondheid bezig zou zijn , is het **begin punt met de scholen.**Daarom vraag ik U voor een **VOLLEDIG ROOKVERBOD IN DE SCHOLEN.**

Goeie Argumenten om het roken te verbieden in de SCHOLEN:
-het roken bij jongeren zal minder aangemoedigd worden.
-minder zieken en rookverslaafden.
-de toekomstige kinderen van deze jeugd zullen minder ziek geboren worden.
-het leefmilieu zal aangenamer zijn.

Om nog betere Argumenten te hebben, vraag aan de Professoren die dagelijks geconfronteerd worden met longziekten, en longkanker.
-Zie ook artikel: Magazine KNACK datum: 27/9/2000-3/12/2000 nr 39:"MEER LUCHT"

Hopelijk word U overtuigd over deze problemen en hoop ik dat U aan mijn wens kan tegemoet komen.

Dank bij voorbaat.

Hoogachtend,

VIAENE MARIE-JEANNE

Zeetrapper 10
8301 Knokke-Heist